

Súd: Najvyšší správny súd SR
Spisová značka: 12Svp/9/2022
Identifikačné číslo spisu: 9622200254
Dátum vydania rozhodnutia: 7. decembra 2022
Meno a priezvisko: JUDr. Monika Valašiková
Funkcia: predsedníčka senátu, sudkyňa spravodajkyňa
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2022:9622200254.1

UZNESENIE

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky vo veci žalobcu: J. Q. Q., narodený XX. B. XXXX, trvale bytom M. X, XXX XX K., proti žalovanému: 1/ J. Q. B., narodený XX. B. XXXX, trvale bytom N. K. X, XXX XX K., 2/ V. B. S., narodená XX. N. XXXX, trvale bytom Q. XX, XXX XX K., 3/ Starostovia a nezávislí kandidáti, so sídlom Pionierska 1408/28, 925 22 Veľké Úľany, IČO: 42173027, právne zastúpený: Sýkora - advokátska kancelária, s.r.o., so sídlom Murgašova 3, 040 01 Košice, 4/ V. V. P. Q., narodená XX. Y. XXXX, trvale bytom N. K. X, XXX XX. K., 5/ Kresťanskodemokratické hnutie, so sídlom Šafárikovo námestie 77/4, 811 02 Bratislava - Staré Mesto, IČO: 00586846, 6. Sloboda a Solidarita, so sídlom Priemyselná 16318/8, 821 09 Bratislava - Ružinov, IČO: 42139333, právne zastúpený: JUDr. Alojz Baránik, advokát s.r.o., so sídlom Mateja Bela 8, 811 06, adresa na doručovanie Grosslingová 4, 811 09 Bratislava, 7. SZÖVETSÉG - Magyarok. Nemzetiségek. Régiók. ALIANCIA - Mađari. Národnosti. Régi ny, so sídlom  ajakova 4048/8, 811 05 Bratislava - Staré Mesto, IČO: 52695514, právne zast pen : JUDr. Peter Nyilfa, advokát, so sídlom Al zbetínske námestie 328, 929 01 Dunajsk  Streda, 8. SME RODINA, so sídlom Leškova 3005/5, 811 04 Bratislava - Staré Mesto, IČO: 42254515, právne zast pen : Advokátska kancelária Melni ak a Seman ikov , s.r.o., so sídlom Miletičova 1, 821 08 Bratislava, v konaní o ústavnosť a zákonnosť volieb poslancov miestneho zastupiteľstva mestskej časti Košice - Nad jazerom vo volebnom obvode  . 2, konaných 29. októbra 2022, takto

rozhodol:

- I. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky žalobu o d m i e t a .
- II.  iaden z  castn kov n e m   p r   v o na náhradu trov konania.

Odôvodnenie

I.
Žaloba a vyjadrenia

1. Žalobca sa žalobou doručenou Najvyššiemu správnemu súdu Slovenskej republiky 09. novembra 2022 domáhal zrušiť napadnut  výsledok volieb, eventuálne zrušiť rozhodnutie príslušnej volebnej komisie a vyhlásiť za zvoleného toho, kto bol riadne zvolen . Žalobca uviedol, že podľa tvrdenia pozorovateľa A. V. A. v jednej z okrskových komisií na ZŠ Galaktick ,  islo 23 sa pri spo itan 

hlasov vyskytla situácia, že po otvorení obálok a vybratí hlasovacích lístkov nekorešpondoval stav hlasovacích lístkov s vydanými obálkami. Žalobca mal za to, že tým možno predpokladať, že hlasovacie lístky sa mohli niekde medzi obálkami prehliadnuť a tak neboli hlasy započítané. Vzhľadom na tesný výsledok, jeden hlas medzi ním a úspešným kandidátom, ktorý skončil ako siedmy z volených siedmich poslancov, preto navrhol vypočutie pozorovateľa a prepočítanie hlasov.

2. K žalobe sa vyjadril žalovaný v 1. rade, ktorý uviedol, že nemá vedomosť o tom, že by došlo k nesprávnemu sčítaniu hlasov v jednotlivých volebných okrskoch.

3. Žalovaná v 2. rade uviedla, že ako nezávislá kandidátka realizovala kampaň v súlade s príslušnými právnymi predpismi a na priebehu volieb a spočítaní hlasov vo volebnom obvode č. 2 sa nijako nezúčastnila, preto žalobu považuje za neopodstatnenú.

4. Žalovaný v 3. rade navrhol, aby najvyšší správny súd na základe vykonaného dokazovania, ktoré navrhol žalobca, podanej žalobe vyhovel, zrušil napadnutý výsledok volieb resp. zrušil rozhodnutie príslušnej volebnej komisie v časti zvolenia N. A., kandidáta koalície politických strán a na jeho miesto vyhlásil za zvoleného žalobcu, ktorý bol kandidátom za žalovaného 3/.

5. Žalovaná v 4. rade vo vyjadrení k žalobe uviedla, že žalobu považuje za nedôvodnú. Podľa jej názoru má volič právo a nie povinnosť vložiť hlasovacie lístky do volebnej obálky. To znamená, že počet odovzdaných lístkov môže byť nižší.

6. Kresťanskodemokratické hnutie, žalovaný v 5. rade vo vyjadrení k žalobe uviedlo, že nemá vedomosť o žiadnom porušení zákona v rámci prípravy a priebehu volieb, ani o skutočnosti, ktorú tvrdí žalobca. Má za to, že spočítanie hlasov vo voľbách do miestneho zastupiteľstva prebehlo v súlade so zákonom.

7. K žalobe sa vyjadrila aj strana Sloboda a Solidarita, ako žalovaná v 6. rade, ktorá uviedla, že nemá návrhy na vykonanie dokazovania a ani nenavrhol v konaní nikoho vypočuť.

8. Strana SZÖVETSÉG - Magyarok. Nemzetiségek. Regiók. ALIANCIA - Mad'ari. Národnosti. Regióny, žalovaná v 7. rade uviedla, že z podanej žaloby nie je zrejmé, či pozorovateľ zistil nejakú skutočnosť, ktorá by spôsobila nezákonnosť postupu príslušnej okrskovej volebnej komisie pri sčítavaní hlasov ani to, či sa ním uvádzaná situácia týka volebných dokumentov odovzdaných pre voľby starostu mestskej časti, alebo volieb do miestneho zastupiteľstva. Ďalej uviedla, že zo zverejnených informácií vyplýva, že z celkového počtu 5950 vydaných obálok bolo odovzdaných 5936 s tým, že počet platných hlasovacích lístkov do zastupiteľstva bol 5432. Poznamenal, že počet odovzdaných lístkov nemusí korešpondovať s počtom odovzdaných obálok, ten môže byť logicky aj menší, nakoľko volič nepoužitý hlasovací lístok mohol kľudne vložiť aj do osobitnej schránky. Podľa jeho názoru žalobca neuviedol žiadnu skutočnosť, ktorá by vyvolala podozrenie o tom, že voľby boli nezákonné, resp. že pri sčítavaní došlo k porušeniu právnych predpisov. Tesný výsledok ešte nezakladá automaticky nezákonnosť volieb. Záverom uviedol, že z vyjadrení členov okrskových volebných komisií delegovaných koalíciu strán, pri sčítavaní nezistili žiadne nedostatky a ani nenadobudli podozrenie, že by pri sčítavaní došlo k porušeniu právnych predpisov.

9. Hnutie SME RODINA žalovaný v 8. rade vo vyjadrení k žalobe uviedlo, že nemá vedomosť o tom, že by v okrskovej komisii č. 23 ZŠ Galaktická došlo k akémukoľvek porušeniu zákona, ktoré by zapríčinilo nezákonnosť volieb. Malo za to, že z obsahu žaloby a jej príloh nie je vôbec preukázané, že voľby do miestneho zastupiteľstva boli nezákonné pre nesprávne sčítanie hlasov. Na vyslovenie nezákonnosti volieb podľa žalovaného nepostačuje podľa jeho názoru argumentácia o tesnom rozdiel v spojení s domnienkou o nesprávnom sčítaní hlasov.

II. Posúdenie veci správnym súdom

10. Podľa § 2 ods. 2 zákona o volebnej kampani volebná kampaň začína dňom uverejnenia rozhodnutia o vyhlásení volieb v Zbierke zákonov Slovenskej republiky a končí 48 hodín pred dňom konania volieb.

11. Podľa § 312a SSP sa žalobca môže žalobou domáhať vydania rozhodnutia o neústavnosti alebo nezákonnosti napadnutých volieb, a tým zabezpečiť slobodnú súťaž politických síl.

12. Podľa § 312h SSP správny súd môže žalobu odmietnuť aj vtedy, ak je zrejmé, že aj keby dôvody uvedené v žalobe podľa § 312f písm. e) boli pravdivé, nebolo by možné žalobe vyhovieť; prijať rozhodnutie o odmietnutí žaloby z tohto dôvodu možno len jednomyselne. Ak správny súd žalobu neodmietol alebo nezastavil konanie, doručí žalobu žalovaným a vyzve ich na vyjadrenie k nej;

súčasne si vyžiada všetky volebné dokumenty, a ak je to potrebné, vypočuje svedkov a zadováži potrebné vysvetlenia a správy.

13. Správny súd ako súd vecne príslušný [§ 11 písm. f) SSP] skúmal, či nie sú dané dôvody na odmietnutie žaloby.

14. Podľa § 312h ods. 2 SSP v znení účinnom od 18. novembra 2022 (porov. § 493d SSP) môže správny súd žalobu odmietnuť aj vtedy, ak je zrejmé, že aj keby dôvody uvedené v žalobe podľa § 312f písm. e) boli pravdivé, nebolo by možné žalobe vyhovieť. Toto ustanovenie nadväzuje na § 312f písm. e) SSP, podľa ktorého sa v žalobe musia okrem všeobecných náležitostí podania podľa § 57 uviesť dôvody, pre ktoré žalobca napáda neústavnosť alebo nezákonnosť volieb s označením dôkazov. Z ustanovenia § 312h ods. 2 SSP, tak a contrario vyplýva, že ak by prípadná (v konaní dokázaná) pravdivosť tvrdení uvedených v § 312f písm. e) SSP umožňovala žalobe vyhovieť, nemožno ju odmietnuť podľa citovaného ustanovenia, ale je nevyhnutné ju vecne prejednať. Pri postupe podľa § 312h ods. 2 SSP tak správny súd skúma, aký výhľad na úspech žaloby dávajú dôvody, ktoré žalobca v žalobe predniesol. Skúma teda, či uvedené dôvody sú prístupné dokazovaniu (teda či ich je možné verifikovať dokazovaním), či by toto dokazovanie mohlo viesť k záveru, že tvrdené dôvody spôsobujú nezákonnosť volieb, a či by táto nezákonnosť umožňovala vyhovieť žalobe, teda rozhodnúť niektorým zo spôsobov, ktoré sú predpokladané v § 312j ods. 2 SSP.

15. Z uvedeného výkladu je zrejmé, že kľúčovú úlohu pri rozhodovaní podľa § 312h ods. 2 SSP hrajú práve dôvody, ktoré žalobca uvedie v žalobe ako dôvody nezákonnosti a neústavnosti napadnutých volieb. Ak žalobcom uvedené dôvody sú také, že je vylúčené, aby mohli zakladať „neústavnosť alebo nezákonnosť volieb“, alebo je vylúčené, aby na základe takéhoto dôvodu mohol správny súd rozhodnúť podľa § 312j ods. 2 SSP, potom sú splnené podmienky na odmietnutie takejto žaloby podľa § 312h ods. 2 SSP. Z účelu citovaného ustanovenia potom podľa správneho súdu vyplýva, že dôvody neústavnosti a nezákonnosti uvedené v § 312f písm. e) SSP (t. j. povinnosť „tvrdenia“) musia byť dostatočne konkrétne skutkovo vymedzené tak, aby bolo zrejmé, pravdivosť akej konkrétnej skutočnosti sa má v následnom konaní dokazovaním preverovať.

16. Správny súd taktiež poukazuje na konštantnú judikatúru Ústavného súdu Slovenskej republiky týkajúcu sa porušenia zákonov upravujúcich prípravu a priebeh volieb, z ktorej vyplýva, že len ich hrubé alebo závažné porušenie alebo opätovné porušovanie by umožňovalo správne súdu rozhodnúť podľa § 312j ods. 2 SSP. Namietané protiústavné alebo nezákonné konanie musí mať totiž priamy vplyv na dosiahnutý výsledok volieb. Túto skutočnosť musí sťažovateľ nielen namietat, ale aj doložiť exaktnými dôkazmi. Nestačí samotné označenie dôkazov (PL. ÚS 17/94, PL. ÚS 5/03 a PL. ÚS 35/03, PL. ÚS 3/2010). Vzhľadom na význam volieb v demokratickej spoločnosti a z neho vyplývajúcu prezumpciu ich ústavnosti a zákonnosti je na žalobcovi, aby kvalifikovaným spôsobom označil skutočnosti, ktoré sú spôsobilé preukázať také intenzívne porušenie volebných zákonov, ktoré by odôvodňovalo záver o inom legitímnom výsledku volieb, než aký bol uverejnený (v podobnom zmysle napr. uznesenia sp. zn. PL. ÚS 3/2010, PL. ÚS 23/2017). Súd totiž v konaní vo volebných veciach nie je „vyšetrovacím orgánom“; jeho úlohou je zvážiť hodnovernosť a preukázateľnosť tvrdení sťažovateľa v kontexte s ďalšími okolnosťami a na tom základe rozhodnúť, či vykoná vo veci dokazovanie, alebo vyvodí právne závery len na základe tvrdení účastníka (porov. uznesenie sp. zn. PL. ÚS 66/2011). Funkcia súdu v rámci prieskumu ústavnosti a zákonnosti volieb nemôže byť vykladaná tak extenzívne, že by v konečnom dôsledku jeho činnosť mala nahrádzať, prípadne dopĺňať činnosť na to povolaných volebných či iných orgánov, a to dokonca v tom smere, že iba na základe špekulatívne formulovaných námietok bude súd podrobne rekonštruovať celý volebný proces (porov. uznesenia sp. zn. PL. ÚS 3/2010, PL. ÚS 22/2015, PL. ÚS 13/2019).

17. Z ustanovenia § 312a SSP vyplýva, že zmyslom a účelom konania o žalobe o neústavnosť a nezákonnosť volieb je zabezpečenie slobodnej súťaže politických síl. Táto súťaž sa však sama osebe nerealizuje v pojednávacích miestnostiach či kanceláriách súdu, ale nachádza svoj výraz predovšetkým vo voľbách (porov. nález ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 19/98). Ak by sa nespokojnosť politických strán a hnutí, resp. nezávislých kandidátov zúčastnených na voľbách s volebnými výsledkami prejavila vždy po voľbách iniciovaním konania pred súdom, môže to viesť k spochybňovaniu zastupiteľskej demokracie a inštitútu volieb (v tomto zmysle uznesenie ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 19/94, PL. ÚS 85/07 alebo PL. ÚS 13/2019). Preto zásadne platí, že len domnienka nesprávneho výsledku volieb ako takého nemôže byť dôvodom zrušenia ich výsledkov (porov. uznesenia sp. zn. PL. ÚS 39/95, PL. ÚS 32/03, resp. už cit. PL. ÚS 85/07). K uvedeným

zaužívaným záverom správny súd v neposlednom rade uvádza, že prezumpcia ústavnosti a zákonnosti volieb vyžaduje od správneho súdu okrem iného tiež rozumnú zdržanlivosť. Inak povedané, nie každé porušenie volebného zákona vyvoláva nevyhnutne neplatnosť volieb alebo voľby kandidáta.

18. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky ako súd vecne príslušný (§ 11 písm. f/ SSP) po preskúmaní žaloby konštatoval nasledovné:

19. Vychádzajúc z vyššie uvedeného, správny súd sumarizujúc svoje závery konštatuje, že nezistil také nedostatky, ktoré by svojou intenzitou mohli spochybniť výsledky volieb poslancov mestského zastupiteľstva.

20. Podľa § 312h ods. 2 SSP môže správny súd žalobu odmietnuť aj vtedy, ak je zrejmé, že aj keby dôvody uvedené v žalobe podľa § 312f písm. e) boli pravdivé, nebolo by možné žalobe vyhovieť. Správny súd skúma, aký výhľad na úspech žaloby dávajú dôvody, ktoré žalobca v žalobe predniesol. Skúma teda, či uvedené dôvody sú prístupné dokazovaniu, či by toto dokazovanie mohlo viesť k záveru, že tvrdené dôvody spôsobujú nezákonnosť volieb, a či by táto nezákonnosť umožňovala vyhovieť žalobe, teda rozhodnúť niektorým zo spôsobov, ktoré sú predpokladané v § 312j ods. 2 SSP.

21. Skutočnosť, že žalobca bol neúspešný len o jeden hlas sama osebe nepredstavuje žiadnu konkrétnu, dokazovaním overiteľnú neústavnosť alebo nezákonnosť volebného procesu. Takéto všeobecné tvrdenie, teda že neúmyselnou banálnou chybou pri sčítavaní hlasov mohlo dôjsť k zásadne nesprávnemu výsledku, by bolo verifikovateľné len tým, že by najvyšší správny súd v celom rozsahu nahradil svojou činnosťou na to povolané volebné orgány. To však nemôže a nesmie byť úlohou volebného súdnictva, pretože by sa tým zásadným spôsobom spochybňovali voľby ako prostriedok zastupiteľskej demokracie. Takto všeobecne formulované dôvody nemôžu byť samy osebe predmetom ďalšej verifikácie v konaní o vyslovenie neústavnosti a nezákonnosti volieb. Aj keby teda toto všeobecné tvrdenie bolo pravdivé, nebolo by ho možné v ďalšom konaní takýmto postupom preveriť a tak by nebolo možné žalobe vyhovieť. Za týchto okolností tak je daný dôvod odmietnutia žaloby podľa § 312h ods. 2 SSP.

22. O trovách konania bolo rozhodnuté podľa § 170 písm. a) SSP, podľa ktorého platí, že ak bola žaloba odmietnutá, žiaden z účastníkov konania nemá právo na náhradu trov konania.

23. Toto uznesenie bolo prijaté pomerom hlasov 5 : 0 (jednomyseľne).

Poučenie :

Proti tomuto uzneseniu n i e j e prípustný opravný prostriedok.